

Ο Ν Ο Υ Μ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται ή μα
δαίτη από: δε φοβάται την
αλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν
τους της κοινής.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΜΟΝΗ, ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΤΟΥ ΦΛΕΒΕΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΝΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 331

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Τὰ ἔργα τῆς φαντασίας—Τὸ
βυσσινὶ τριαντάφυλλο.
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ. Ἡ κοιλία τὰ κροτάρια μου
(νέχεται).
ΝΑΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ. Ἐγώ: καὶ ἀγάπη.
ΠΑΡΟΔΙΤΗΣ. Τίγνη καὶ ἠθικὴ.
Ε. ΚΑΒΜΑΝ. Τὰ ποιήματα τοῦ Σλίτη.
Μ. ΠΕΤΡΙΑΝΟΣ. Ἀπὸ τῆς Ζωῆς—Ὁ ἄνθρωπος.
ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. Νέα βιβλία (Ν. Πολίτου: Ἑλλ. βι-
βλιογραφία. Δ. Βικέλα: Ἡ ζωὴ μου).
ΛΙΓΕΙΑ. Μαργαριτάρια.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γ. Ἀβέζος. Ἀνάνος Παλαμῶς.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Ὁ συνεργάτης μας Κώστας Παροδίτης, ὁ
συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἀπὸ τῆς Ζωῆς τοῦ
Δελινοῦ», τιμωρήθηκε τὶς προάλλες, καθὼς
εἶδαμε στὶς ἐφημερίδες, μ' ἓνα βαρύντατο πρόσ-
τιμο, γιὰ τὸ βιβλίον τὸν αὐτὸ, ρεαλιστικὰ
γραμμένο, μποροῦσε νὰ σκανταλίση τὸν ἑναὶ
ἢ τὸν ἄλλον ἀμαθῆ σὲ βάρος τοῦ συγγραφέα
ποῦ εἶναι καὶ δάσκαλος.

Τὶ νὰ πῆ τώρα κανεὶς μπροστὰ σὲ τέτοια
ἀπόφαση; Νὰ κλάψη ἢ νὰ γελάση; Εἶχαμε
τὴν ἐπιθυμία νὰ ρωτήσουμε ἀπὸ πότε τὰ φι-
λολογικὰ ἔργα ἀρχίζουσαν νὰ τὰ κρίνουν μετ
τὸν πῆχη τῆς ἠθικῆς. Τώρα τελευταία στὸ
Παρίσι ὁ Ἀνατόλ Φρανς, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς,
παρακαλοῦμε, μὲ ἀξίωμα ὑποθέτουμε ὅχι λι-
γώτερο σεμνὸ ἀπὸ τὸ δασκαλικὸ, ἐβγαλε ὀκτώ
δηγήματα ποῦ εἶναι νὰ κοκκινίσῃ κανεὶς ἅμα
τὰ διαβάσει. Ποιὸς τοῦ ζήτησε λόγο ἢ ποιὸς
σκέφτηκε νὰ...τονὲ τιμωρήσῃ; Ἄν εἶτανε νὰ
κρίνονταν τὰ φιλολογικὰ ἔργα μετ τὸν πῆχη
τῆς ἠθικῆς, οἱ καλύτεροι συγγραφῆδες εἴρανε
νὰ σηχοῦνε στὴ φωτιὰ ἀπὸ τὸν Ὀμηρο ὡς
τὸ Βοκάκιο. Μόον ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα μπορεῖ
νὰ ὑποστηρίξῃ σοβαρὰ πὼς ἅμα κανεὶς γίνῃ
ὑπάλληλος τοῦ κράτους παύει πὼς νὰ εἶναι ἄν-
θρωπος καὶ μεταβάλλεται σὲ μηχανὴ ἢ ὄργανο
ποῦ τὸ κορντίζει τὸ κέφι τοῦ κ. Μι-
σισιώτη. Κι διὸς σ' ἓνα ἕμορφο χρονογρά-
φημα διαβάσαμε τὶς προάλλες πὼς κάποιος εἶδε
στὴν Κέρκυρα ἓναν Ἑγγλέζο παπᾶ νὰ παί-
ζη...λόβον τένις μὲ Ἑγγλέζους ἀξιωματικούς
σὲ μιὰ δημόσια πλατεία.

Θέλοντε τώρα μερικοὶ νὰ εἰποῦνε πὼς ἢ
δική μας κοινωνία εἶναι ἀκόμα ἀμόρφωτη καὶ
δὲν μπορεῖ νὰ κρίνῃ. Μὰ ἂν εἶναι ἔτσι, χρὸς
τῆς κοινωνίας νάνεβῃ ἀπὸ καὶ ποῦ βρισκεται σὲ
ἀψηλότερα ἐπίπεδα κι ὄχι νὰ κατεβῶνε οἱ συ-
γγραφῆδες στὸ δικὸ της ταπεινὸ ἐπίπεδο. Νὰ

κρίνῃ ἐπὶ τέλους ὁ ὄχλος μὲ περιορισμένη ἀν-
τίληψη, τὸ νοιώθουμε. Μὰ νὰ συμμερίζεται
κ' ἢ Πολιτεία τὶς τέτοιες ἰδέες τοῦ ὄχλου,
εἶναι ἀλήθεια ἀπελπιστικὸ κι ἀπογοητευτικὸ γιὰ
κάθε τίμιον κ' ἱκανὸ ὑπάλληλον.

Κι ὁ Τύπος μας; θὰ ρωτήσετε. Ἀὐτὸ βαρεῖ-
στε. Ἄν εἶτανε γιὰ καμιὰ δούλα, ναί, νὰ γρά-
ψουμε πέντε στήλες. Γιὰ τέτοια ζητήματα, ποῦ
τόπος! Μερικὲς ἐφημερίδες σπατάλουν καθολο-
κληρία, ἄλλες βοήθαινε τὴν εὐκαιρία νὰ χύ-
σουν τὸ φαρμάκι τους κατὰ τῆς δημοτικῆς
καὶ νὰ χειροκροτήσουν μιὰ τέτοια ἀπόφαση.
Ἀντίληψη γενικὴ καμιὰ. Τὸν τύπον μας ὡς
τόσο δὲν περιμένουμε τώρα νὰ τονὲ μάθουμε.
Μὰ οἱ νέοι μας ἐπιστήμονες, οἱ νέοι μας νο-
μικοὶ ποῦ μορφωθήκανε στὴ Γερμανία καὶ ξέ-
ροννε πὼς ἐκεῖ ζεματᾶνε κάθε μέρα κι αὐτὸν
τὸν τρομερὸ τὸν Κάιζερ; Πὼς δὲ βρέθηκε
ἓνας νὰ διαμαρτυρηθῇ γιὰ τὸ στραγγάλισμα
αὐτὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνείδησης, ποῦ εἶναι
ὅτι πολυτιμότερο μπορεῖ νὰ ἔχῃ σήμερον ἓνας
ἄνθρωπος; Ἀν πρόκειται ἐδῶ πὼς γιὰ μαλλια-
ροὺς καὶ καθαριστάδες. Πρόκειται γιὰ τὰ
πρῶτα ἀνθρώπινα δικαιώματα ποῦ εἶναι σεβα-
στὰ παντοῦ, ἀκόμα καὶ στὴν Τουρκία.

Ὡς τόσο πρέπει νὰ εἴμαστε φχαριστημένοι
ποῦ ὁ Παροδίτης τιμωρήθηκε μόνο μετ πρόσ-
τιμο. Μποροῦσε καὶ νὰ σουβλισητῇ καὶ νὰ κρε-
μασθῇ ἀφοῦ εἶχε τὸ κουράγιο νὰ βγῇ δημο-
τικιστῆς, γιὰτὶ φαίνεται πὼς αὐτὴ εἶναι ἢ ἀλη-
θινὴ ἀφορμὴ τῆς τιμωρίας καὶ τῆς ἄγριας
καταδίωξης ποῦ τοῦ γίνεται, ἐνῶ ἀναγνωρίζε-
ται πὼς εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους ὑπάλ-
ληλους. Μὲ τὰ σημερινὰ πολιτικὰ χάλια μάλι-
στα εἶναι περιεργὸ πὼς τὴνὲ γλύτωσε τόσο
φτηνά. Καὶ τώρα ποῦ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα;
Νάλλεξουνε πεποῖθηδες, δὲ φαίνεται διόλου
πυθαρό. Ἀν ξέροντε μόνο οἱ ξένοι τί ἰδέα θὰ
σχηματίσουνε γιὰ τὸ βαθμὸ τοῦ πολιτισμοῦ
μῆς χώρας ποῦ τῆς λείπει τὸ κυριώτερον, ὁ σε-
βασμὸς στὶς ἰδέες τοῦ ἄλλου.

ΠΑΡΟΔΙΤΗΣ

ΜΙΑ ΜΗΜΑ

Πέρα στὴ μνημὴ μιὰ βραδιά τῆς μέλλουσα:—Εἶς' ὄρατα
Καὶ οἴρνευς σ' ὅλες τίς καρδίαις τὰ ἐρωτικὰ τὰ φύτρα,
Σὺν τῇ Λαχτάρα ζωντανὴ κ' αἰθέρια ὡς μὴν Ἰδέα,
Παιδοῦλα κοσμοπλάστρα ἐσὺ, παιδοῦλα καταλύτρα!

Περνεὶς καὶ χύνεται παντοῦ τῆς μουσικῆς ἢ βροχῆ
Κι ὅλοι οἱ λεβέντηδες κυτοῦν περίσσια ἐρωτικὸν ἔρως,

Μὰ δίχως ἢ ονειροπλαστικὴ ματιὰ σου νάντικροῦσῃ
Ἀτάραχη περνεὶς, πορρὴ κι ἀμίλητη καὶ ξένη...

Πότε θὰ οὐχῆς τοῦ καημοῦ νὰ μάωρε τᾶνθια, κόρη;—
Καὶ μάποκρέθη γέροντας (ἀκόμη τὸ θυμάμαι)
Τὴν ξανθὴ κόρη καὶ μακριὰ θεωρῶντας πρὸς τὰ δεξιά
Τ' ἄστρο ποῦ ὑψώνονταν σὲ φῶς αἰμάτινον:—Φοβῶμαι...

Γενεῖν, 1909.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ἔΡΓΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΤΟ ΒΥΣΣΙΝΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Σ' ἓνα σπίτι, μέσα σὲ κύκλον μουσικῶν ἀκούων
ποιητῶν καὶ πεζογράφων, κι ἀπὸ τὰ δύο φύλα, ὁ
κ. Π. Ροδοκανάκης, μᾶς διαβάσε τὸ «Βυσσινὶ
Τριαντάφυλλο». Ἡ ἐντύπωση ποῦ μᾶς ἔφησε τὸ
νέον ἔργο του εἶναι πὼς πολὺ μουσικὴ παρὰ πλαστι-
κὴ, ὥστε νὰ μποροῦμε τώρα καθαρὰ νὰ τὴν προσ-
διορίσουμε. Πρῶτα, γιὰτὶ ἓνα ἔργον ὅσο καλλιτεχνι-
κότερον εἶναι, δηλαδὴ, τὶς ἐνεργῆτα ἐνὶ φορῆς στὶς
ἐκατό, συνθετικότερον καὶ πολυπλοκότερον, τόσο
δυσκολότερον νοιώθεται ἀπὸ ἓνα ἄκουσμα: γιὰ νὰ
κρίνης, πρέπει νὰ μελετήσης, δηλαδὴ νὰ διαβάσης.
Μιὰ δουλειὰ—μικρὴ μεγάλη—μὲ ἀνέση, στὴν ἡτυ-
χία καὶ στὴ μοναξιά. Ὑστερον, γιὰτὶ ὁ χαρκατή-
ρας τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ροδοκανάκη μᾶς παρου-
σιάζεται μέσα σ' ἓνα θαμποχαρκακ, ποῦ εἶναι μαζὶ
σὰ μυστήριον καὶ σὰν κοροϊδία, καὶ κάνει ὥστ' ἐκεῖ
ποῦ νιμίζουμε πὼς πιάνουμε στὰ χέρια μᾶς ἄνθρω-
πους, νὰ μᾶς γλιστράνε ἀπὸ τὰ χέρια μᾶς σὰν ονει-
ροφαντάσματα.

Καὶ λοιπὸν ἢ ἀπλή μου καὶ κάπως πρόχειρη
καὶ ὄχι τελειωτικὴ ἐντύπωση:

«Δυὸ πράγματα ὄρατα ἔχει ὁ κόσμος τὸν ἐρωτὸν
καὶ τὸ θάνατον», λέει στὸν «Κονσάλθο» τοῦ ὁ Λεο-
πάρδης. Τὰ διδύμα ἔργα, μέσα στὴν ἱστορία
δύο νέων ἀνθρώπων ποῦ ἀγαπήθηκαν καὶ ποῦ πε-
θαίνονεν ἀπὸ τὴν ἀγάπην τους: παλιὲς ἱστορίες,
πάντα νέες: ὁ κ. Ροδοκανάκης θέλησε ὄχι τόσο νὰ
ζωγραφίσῃ, ὅσο νὰ τραγουδήσῃ: ὄχι τόσο νὰ τρα-
γουδήσῃ, ὅσο νὰ συμβολίσῃ. Γιὰ σὲ βυσσινὶ τοῦτο
τριαντάφυλλον, ποῦ δὲν τὸ χεῖρεψε σὲ κανένα περι-
βολάκι ὁ θροσφρὸς κέρκι καὶ τῆς μέρας τὸ φῶς,
ἀλλὰ πὼς πολὺ σὲ θερμοκήπιον μέσα ἢ ζέστα ποῦ
ἀγκαλιάζει ἠδονικὰ κάποιον σπάνιον καὶ ζωτικὸν λου-
λοῖδιον, σὰν πὼς πολὺ μᾶς τέχνης παρὰ τῆς φύσης
βλαστάρια, ζῶνε καὶ μιλοῦνε, αἰσθάνονται καὶ πά-
σχουν, ἀστράφτουνε καὶ σβέννουν τὰ πρόσωπα ποῦ
μᾶς τὰ φέρνει στὸ εἶναι, ἢ, ἂν θέλετε, τὰ νευρό-
σπαστα ποῦ παίζει στὰ χέρια του ὁ νέος τεχνίτης.

Δέν είναι παρμένα από τους μαγικούς κόσμους της παράδοσης ή του προαιμίου ανθρώποι της σύγχρονης ζωής, που άνίως και δέ ζούνε σάν κ' έμας, όμως ζούνε στο πλάγι μας και, μκζι, άνθρωποι που έρχονται στιγμές και μ.α. δείχνονται πιο πολύ μα κρυμένοι από τους ήρωες του μύθου. Δέν πετούνε στα σύνεφα, ούτε γγίζουνε στάστέρια με τὰ μέτωπά τους: όμως ούτε στη γη πατούνε στερεά. Ου μίζουνε κάποιο περπάτημα, που άνειρευόμαστε συχνά στον ύπνο μας, τόσο άλαφρό, που άξαφνα γίνεται άεροπέταμα.

Έργα, σάν αυτό που άκούσαμε από τον κ. Ροδοκανάκη, έχουν τὰ ψεγάδια και τὰ χαρίσματα του είδους τους. Δηλαδή του έρχεται κανένος να στοχαστή: Καλά καλά δέν υπάρχουν έλαττώματα και δέν υπάρχουν προτερήματα, στην τέχνη, καθώς και στη ζωή. Υπάρχουμε μονάχα έμεις που καθώς κάνουμε την ήθική, έτσι πλάθουμε και την όμορφιά, σύμφωνα με την άνατροφή μας, με τὰ συνήθια μας, με τὰ γούστα μας και με τὰ μυαλά μας. Υπάρχει μονάχα ο ποιητής που δημιουργεί, άλλοτε με την ύποταγή στα πατρειάδατα και συμμορφωμένος με τὰ κανονικά και με τὰ σύμμετρα, και άλλοτε άνυπόταχτος, και κκαφρονώντας όλα, και τὰ πάντα άνακκτώνοντας. Φτάνει να δημιουργή. Ουμάρμαι τὰ λόγια τούτα βελμένα από τὸ Ρενάν στο στόμα ενός ήρωά του: «Όλα ώραία, όλα καλά, έξόν από τὰ μέτρια. Δέν υπάρχει τόπος για τὸ μέτριο μήτε στον ούρανό, μήτε στην κόλαση.» «Ό,τι γράφει ο κ. Ροδοκανάκης σφραγίζεται από μιάν ώραία όρμη, που νέα είναι άκόμη, και δέν έδειξε όλη της την πλαστική χάρη, με τραβή άνυπόμυνα προς τὸ δημιουργήμα κκοποις διαλεχτής όμορφιάς. Στο «Βυσσινί τριαντάφυλλο» βρίσκετε στοιχεία από τή ζωή, τὸ σκένδιο μις ιστορίας, κάτι σάν ψυχολογική άνάλυση, κάποιο δράμα, κάτι σά χαρακτήρες, λίγη εϊρωνία, λίγη φιλοσοφία, έναν εδελπη, μις κόμησσα, ξέρω κ' έγω τί. Μά τὸ ξεδιακριτικό του γνώρισμα είναι τὸ έγὼ του συγγραφέα που δέν περιγράφει τή ζωή, πιστά ή άπιστα, μά την έρμηνεύει, ντύνοντάς την, μεταμορφώνοντας, σχεδόν παραμορφώνοντας, μέσα στα πλάγια πολύπτυχα, άρχοντικά, και κάποτε άποκριάτικα, φορέματα του λυρισμού. Ο λυρισμός, τὸ έγὼ, φτερωτό, μεθυμένο, άνειρόπληχτο, προσφέροντας τὰ πάντα, και τὰ κοινά της ζωής, και τους συνηθισμένους του κόσμου, μέσα σε χρυσοσκιστά κυπελλάκια, σάν άκριβά λικέρια. Ο

λυρισμός, που συνθέτει άμελημένα τὰ βιβλία του, πιο φροντισμένα τις σελίδες του, και φροντισμένα πιο πολύ απ' όλα τις φράσεις του, με τὸ καπρίτσιο του, με τὸ χιούμορ του, με την υπερβολή του και με την άκρότητά του, με κάποια λειτουργική μονοτονία, και άσυμμετρία νεανική, που τραβή και έρεθίζει, που λιγώνει και άποκοιμίζει. Ο λυρισμός που άρχίζει, ιδεολογικά, με τή συζήτηση και τελιώνει, κοροϊδευτικά, με τὸν ύπνο της κοντίσσας. Ρωμάντισο θά πητε; διήγημα; μελέτη; κάτι πολύ πιο λίγο και πιο πολύ από κείνα.

Στὰ πεταχτά, τούτη μου ή εντύπωση για τὸ άκουσμα. Μόνο τὸ διάβασμα του έργου θά μ' έκανε τελειωτικότερα να μιλήσω για τούτο, μ' έναν έσκιο κριτικῆς. Μά ό,τι μου δίνει θάρρος είναι ή προτήτερη, λιγιστή, όμως διαλεχτή εργασία του κ. Ροδοκανάκη. Τὸ «Φλογισμένο ράσο» του, όσο κι άν κόβεται κάπως άπότομα, είναι μις ώραία χρωματισμένη ζωγραφιά της ζωής των έεροσπουδαστών της Χάλκης με κορινίζη την πιο μεγαλόπρεπη φύση που δόθηκε σε μις άνθρωπινο να χαρή, είδος πρελούτιου της συμφωνίας του «Βυσσινίου Τριαντάφυλλου». Όσο για τις πρώτες του φιλολογικές δικιμές που μας παρουσίασε με τὸνομα De profundis, έγω είμαι άνθουσιασμένος απ' αυτές. Τε άνοιξα να τις φυλλομετρήσω με την ιδέα πως θάπερτα σε άστενικά ξαναπαράματα, κάτω από την έπιρροή των τελευταίων ξίνωνε διαβασμάτων, μις νιθής τέχνης και πρωτόπειρης και βρέθηκα μπροστά σ' ένα είδος καλλιτεχνικού κινηματογράφου, που μου παρουσίασε με άξιόσπουδστη πρωτοτυπία, γοργά και τρεμουλιαστά, πλούσιες εικονίτσες, από τὰ βαθιά των αίωνων και από τους βυθούς της ψυχῆς, τή συγκίνηση ενός νου έπιδελτικού να κρατήη μέσα του και να ξαναδώσει κάθε λογῆς όψες της ιστορίας, του μύθου, της φύσης, της ζωής. Και σημαίνωστε πως τὰ De profundis τούτα είναι γραμμένα στην καθρέφουσα. Ροδοξημέρωμα. ενός ποιητή και ήλιόγεμα μις γερντίσσας σάν την καθρέφουσα. Γιατι ο κ. Ροδοκανάκης τὰ νέος νους στοχαστικός, μολοντί άρχισε τόσο καλά με τή γλώσσα που τὸν έμαθε τὸ σκολειό, είς πως ή τέχνη του δέν μπορεί να τραβήξη μπροστά παρά με τή γλώσσα της τέχνης. Και με όλες του τις άριστοκρατικές άγάπες, βαφτίστηκε στα νερά της δημοτικῆς.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΚΙΠΗ

(Ένα γράμμα του κ. E. Clément)

Άγαπητέ Κέριε,
Η άποστολή του νέου βιβλίου σας «Κάλθεια Μέτρα», φανέρωμα ενός μαγευτικού τρόπου πως δέ μου κρατάτε άχτι, που δέ σας εύχαρίστησα ακόμα για τή «Μεγάλη Αύρα». Είμαι τόσο πλημμυρισμένος από βιαστική εργασία που μόλις τελευταία κατόρθωσα να τελειώσω την άνάγνωση του βιβλίου αυτού και μου κεντάει τὸν πόθο να φτάσω στο τὸ γληγορότερο και στο «Κάλθεια Μέτρα» σας.

Τὸ βιβλίο σας μπόρεσε να δικιωτή από τις περισσότερες έποψες τὸ φιλόδοξο τίτλο του. Τὰ περισσότερα κομμάτια που τὸ αποτελούν, είν' άληθινά έμφυχωμένα από μις άμεγάλη πίσή. Δίνετε την πιο άψηλή ιδέα του έπαγγέλματος του ποιητή. Δέν τον παίρνετε μοναχά σάν έναν έρωτευμένο ψάλλη όλων των μερρών της Όμορφιάς. Θέλετε ακόμα να είναι ο κήρυκας της άλήθειας και ο έμπνεστής του καλού. Αυτή ή σύλληψη στην ποιησή σας δίνει ένα χαρακτήρα βερότητας και της άψηλότερης ήθικῆς, για την οποία όφείλει κανείς να σας συγχαρή. Μά ξέρετε επίσης να ντύνετε τις ιδέες σας με λαμπερά ένδύματα που σας παρέχει μις φαντασία άξιοπαράτηρη πλούσια. Έχετε, όπως ένας μεγάλος αριθμός ρωμαίων συγγραφέων, μις κλίση σημειωμένη για τὸ σύμβολο.

Είμαι μακριά από τὸ να παραγνωρίσω πόσο αυτή ή μορφή της τέχνης έχει ήεληγορο και ποιητική μαγεία. Μας άποκαλύπτει μ' ένα λαχταριστό τρόπο την προσωπική εντύπωση που ή ψυχή του ποιητή παίρνει από τὸν έξωτερικό κόσμο, και, άν μπορώ να πῶ, την ειδική κάχη του δράματός του. Ο ποιητής κκαρθώνει έτσι να ύποκειμενικοποιήση με κάποιον τρόπο τὰ αίσθηματά του τὰ πιο παροδικά και τὰ πιο σύμπλεχτα. Αυτό είναι θαυμαστό χωρίς άλλο: άλλα δυο σκοπέλοι προκύπτουν: τὸ τετριμμένο απ' τή μις μεριά και ή σκοτεινότητα κ' ή άσυναρτησία απ' την άλλη. Αν τὸ σύμβολο είναι πολυμεταχειρίστο, πέφτετε στη Κάρυβδη: άν είναι ζοφερή και κίνηματικό, σκαλώνετε στη Σκύλλα. Τούτη ή ιστορία εξ' άλλου, είναι: κ' ή φοβερότερη και πολύ λίγοι, ως και μεταξύ των πιο μεγάλων, μπόρεσαν να την ξεφύγουν όλωσδιό-

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Η ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ*

Η Κούλια δέν τόβρηκε άναγκαίο να εξηγήση στο φίλο της πως τώρη τόχη βάλει μαύρο ή Φρόσω και τουλουπώνονταν μ' αυτό σάν έδγαινε στη βραδυνή περιοδεία της στην πόλη. Προτίμησε να ρηθίσα στο ζήτημα:

- «Θές να κρυώνω ή να μὴν κρυώνω, Μανθο;»
- «Τί ρωτήμα είν' αυτό.»
- «Σε ρωτάω, πές, τί θέλεις;»
- «Ο λοχίας έμπλεξε.»
- «Νά μὴν κρυώνης», μουρμούρισε.
- «Τότε πάρε μ' τρία τσεκιά κοίνο γνέμα μάλλον να πλέξω μις μπερτίτσα.»
- «Ο λοχίας είχε πέσει όλόβολος στο δίχτυ.»

* Η άρχή του στο 226 φύλλο.

«Θά μ' τὰ πάρ'ς, ε; θά μ' τὰ φέρ'ς αύλιο. Να καρτερήω τάποραδύ πίσω στ' φράχτη;»

Και κρεμάστηκε μ' όλη τή γλώκα των ματιών της άπάνω του.

Ο Σκακρέλος κοίταζε βουβός τή λάμψη τους μες τὸ σκοτάδι. Δέν ήτανε γραφτό και τούτη τή δεκαμερία να πάρη τις μεταξωτές κελτοσδέτες (με τὸνομα του κεντημένο σ' αυτές άνάποδα κατὰ τὸν κανόνα); που είχε παργγείλει ιδώ και δυο μήνες σ' έναν καζάνη του τουρκομαχαλά.

Αυτή ή άγάπη, θά με ρίξη στον γκρεμό, συλλογιόνταν ο βαλτινός λοχίας κ' ήταν έτοιμος να πει τὸ όχι. Τσιγγούνης πράγματι δέν ήταν, καθώς είχε τὸνομα και καθώς τὸν νόμιζε κ' ή άγαπητικιά του. Μά οι πόροι του ήταν μετρημένοι, και όσο κι άν ή ψυχολογία του μπορεί νάντινομη με την παραδομένη του τόπου του ο Μάνθος Σκακρέλος δέν έννοούσε να γυρσή άδηλους τέτιους. Δέν ήθελε να ναι περιήφανος και τσελεπῆς στη ντυμασιά μονάχα, έννοούσε να ναι τὸ ίδιο τσελεπῆς και παστρικός στα χέρια. Κι αυτή την ώρα πάλευε με τὸν πειρασμό. Ένα πείσμα μέσα του ήθελε να κόψη την κακή συνήθεια της άγαπημένης του να τὸν ζυγόνη πιοντα με μις άπαίτηση. «Κάλλιο να μὴν ξαναρ-

θῆς να μ' άνταμώνης», τριγύριζε στο πνεύμα του, μά ή γλώσσα δέ μπορούσε να τὸ ξεστομίση. Τὰ μάτια του φιδισό, που του είχε ζώσει τὸ λαϊμό του, του την έδεσαν, ή ζέστη του κορμιού που τρέθονταν άπάνω του κ' ή ιδέα πως αυτό κρυόνη του έφερνε θερμό άνατρέχισμα και στο δικό του. Άφονος κολλήθηκε στα χείλη που ή άνακποή τους του ζαλίζε τὸ νου.

Η νύχτα είχε προχωρήσει και ο ύπαξιωματικός δέν άκούτε τὸ προσκλητήριο που σηमानε στο κάστρο. Έτσι θά πληρώνονταν ή έπιθυμία της Κούλιας να ξενυχτίση κάτω απ' την καπότα τάγαπκμένου της, άν άξαφνα κυπριά, που άκούστησαν απ' την πιαριά πῆτω τους, δέν πρέδιαν τὸ σίμωμα γιδιών που ροβολούταν προς την ποταμιά. Σε λίγο πήδησε ο τράγος μπρός τους. Άνεγκάστηκαν να σηκωθούν. Ουμήθηκιν κ' οι δυο πῆς τους προσμένου στο στρατόνα και στην κούλια.

Άφου προ, ώρεσαν ένα διάστημα μαζί, στο που φάνηκαν τὰ φώτα από τὸ κάστρο, ή Κούλια στάθηκε.

«Αί στο στρατόνα τώρη σύ μὴν έρχεσ' από